

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC

- 1.1 Cyflwyniad
- 1.2 Ein Gwerthoedd Golygyddol
- 1.3 Budd y Cyhoedd
- 1.4 Ofcom
- 1.5 Atebolrwydd
- 1.6 Cwynion
- 1.7 Hygyrchedd

1.1 CYFLWYNIAD

Mae Siarter Frenhinol y BBC¹ yn nodi Cenhadaeth y BBC, sef gweithredu er budd y cyhoedd, gan wasanaethu ei holl gynulleidfaoedd drwy ddarparu allbwn a gwasanaethau diduedd a neilltuol o ansawdd uchel sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu. Mae hefyd yn cadarnhau ein hannibyniaeth ar lywodraeth, yn gwarantu ein rhyddid golygyddol a chelfyddydol ac yn diogelu ffi'r drwydded, y trefniant ariannu unigryw sy'n galluogi'r BBC i ddilyn cenhadaeth neilltuol.

Mae'r Siarter yn nodi Dibenion Cyhoeddus y BBC:

1. Darparu newyddion a gwybodaeth ddiuedd i helpu pobl i ddeall ac ymwneud â'r byd o'u cwmpas.
2. Cefnogi dysgu i bobl o bob oed.
3. Dangos yr allbwn a'r gwasanaethau mwyaf creadigol a neilltuol sydd o'r ansawdd gorau.
4. Adlewyrchu, portreadu a gwasanaethu cymunedau amrywiol holl wledydd a rhanbarthau'r Deyrnas Unedig ac, wrth wneud hynny, hybu'r economi creadigol ledled y Deyrnas Unedig.
5. Dangos y Deyrnas Unedig, ei diwylliant a'i gwerthoedd i'r byd.

Mae'r Siarter Frenhinol a'r Cytundeb Fframwaith sydd gyda hi² yn cadarnhau bod dyletswydd ar Fwrdd y BBC i bennu'r safonau ar gyfer allbwn a gwasanaethau golygyddol a chreadigol y BBC. Rhaid i'r BBC gyhoeddi canllawiau sydd â'r amcan o sicrhau safonau golygyddol priodol i'n Gwasanaethau Cyhoeddus yn y DU a diogelu uniondeb golygyddol ac ansawdd da Gwasanaeth y Byd a chynnal safonau uchel o uniondeb golygyddol ac ansawdd ar gyfer BBC Monitoring. Bydd yn adolygu'r canllawiau hyn yn rheolaidd ac yn sicrhau cydymffurfiaeth â nhw.

¹ Darlledu: Siarter Frenhinol ar gyfer Parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016.

² Darlledu: Cytundeb rhwng Ysgrifennydd Gwladol Ei Mawrhydi dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon a'r Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig Rhagfyr 2016

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC

Bodlonir y gofynion hyn drwy lunio a chydymffurfio â'r Canllawiau Golygyddol hyn; mae llunio cynnwys sy'n unol â'r safonau sydd ynddynt yn rhwymedigaeth ar bob un ohonom, o dan arweiniad y Cyfarwyddwr Cyffredinol, prif olygydd y BBC. Drwy hynny, bydd yr holl allbwn a wneir yn unol â'r Canllawiau Golygyddol hyn hefyd yn bodloni gofynion ein rheoleiddiwr, Ofcom³.

1.2 EIN GWERTHOEDD GOLYGYDDOL

Mae ein cynulleidfaoedd yn **ymdiried** ynom ac maent yn disgwyl i ni lynu wrth y safonau golygyddol uchaf.

Mae gennym hawl i **ryddid mynegiant**, sydd wedi'i chynnwys yn y Siarter a'i hamddiffyn o dan y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol a Deddf Hawliau Dynol 1998. Mae'r rhyddid hwn wrth wraidd **annibyniaeth** y BBC. Mae hawl gan ein cynulleidfaoedd i gael deunydd creadigol, gwybodaeth a syniadau heb ymyrraeth. Ond mae ein cynulleidfaoedd hefyd yn disgwyl i ni gydbwyso ein hawl i ryddid mynegiant â'n cyfrifoldebau tuag at ein cynulleidfaoedd a'n cyfranwyr, o dan gyfyngiadau cyfreithiol.

Rydym yn gweithredu **er budd y cyhoedd** – gan ohebu ar storïau newyddion sydd o bwys i'n cynulleidfaoedd a dal y rhai sydd mewn grym yn atebol. Yn ein newyddiaduraeth yn benodol, ein nod yw sefydlu'r **gwir** a defnyddio'r safonau gohebu uchaf i ymdrin â materion mewn modd **teg** a **chywir**. Mae ein harbenigedd yn darparu barn broffesiynol a dadansoddi clir. Rydym yn **ddiduedd**, yn ceisio adlewyrchu barn a phrofiadau ein cynulleidfaoedd – fel bod ein hallbwn cyfan yn cynnwys barn eang ac amrywiol ac fel na fydd unrhyw safbwyntiau arwyddocaol yn cael eu tangynrychioli neu eu hepgor. Rydym yn annibynnol ar fuddiannau a threfniadau allanol a allai danseilio ein **huniondeb golygyddol**. Nid yw ein safonau golygyddol yn galw am niwtraliaeth lwyr yng nghyswllt bob mater nac am ymbellhau oddi wrth egwyddorion democrataidd sylfaenol.

Mae rhyddid i lefaru yn galluogi cyfnewid gwybodaeth a syniadau heb ymyrraeth gan y wladwriaeth. Mae'n helpu i gyfoethogi trafodaeth gyhoeddus – yn ein cymell i fod yn chwilfrydig, i ymddiddori ac i fod yn feirniadol. Er enghraifft, mae'n caniatáu i ddramodwyr, dychanwyr a digrifwyr roi sylwebaeth am y byd o'n cwmpas. Fodd bynnag, nid yw rhyddid mynegiant yn hawl ddiamod – mae'n mynd law yn llaw â dyletswyddau a chyfrifoldebau ac mae hefyd yn dod o dan gyfyngiadau a therfynau cyfreithiol.

Wrth arfer rhyddid mynegiant, rhaid i ni gynnig **amddiffyniad priodol i grwpiau sy'n agored i niwed** ac **osgoi achosi tramgwydd diangen**. Rhaid i ni hefyd barchu **preifatrwydd** pobl – gwneud gwybodaeth breifat yn gyhoeddus dim ond lle mae budd y cyhoedd yn bwysicach na phreifatrwydd yr unigolyn.

Mae gennym gyfrifoldeb neilltuol tuag at blant a phobl ifanc a rhaid i ni gadw eu hawl i godi llais a chael eu clywed. Lle maent yn cyfrannu i'n hallbwn neu'n ymddangos ynddo, rhaid i ni gymryd gofal dyladwy i sicrhau bod eu hurddas a'u lles corfforol ac emosiynol yn cael eu diogelu.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.1)

³ Cod Darlledu Ofcom.

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC

Fel aelodau o'n cynulleidfaoedd, mae ganddynt hawl i gael gwybodaeth a dysgu am syniadau; fodd bynnag, rhaid i ni sicrhau bod cynnwys a all fod yn anaddas iddynt yn cael ei amserlennu'n briodol.

1.3 BUDD Y CYHOEDD

Mae Cenhadaeth y BBC⁴ yn nodi bod rhaid i ni 'weithredu **er budd y cyhoedd**'. Mae er budd y cyhoedd i gyflawni ein cenhadaeth i gynhyrchu allbwn sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu. Nid oes diffiniad penodol o fudd y cyhoedd, ond mae'n cynnwys rhyddid mynegiant; rhoi gwybodaeth sy'n helpu pobl i ddeall materion sydd o bwys i'r cyhoedd yn well neu i wneud penderfyniadau gwell yn eu cylch; atal pobl rhag cael eu camarwain gan ddatganiadau neu weithredoedd unigolion neu sefydliadau. Mae datgelu neu ddarganfod troseddau neu ymddygiad gwrthgymdeithasol hefyd yn gwasanaethu budd y cyhoedd yn ogystal ag amlygu llygredd, anghyfiawnder, anghymhwyster sylweddol neu esgeuluster.

1.4 OFCOM

O dan y Siarter, rhaid i Ofcom reoleiddio safonau cynnwys perthnasol ar Wasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU i sicrhau ei fod yn cwrdd â'r gofynion yn Safonau a Chodau Tegwch Ofcom⁵. Felly mae'n ystyried cwynion yn erbyn rhywfaint o gynnwys sy'n cael ei ddarlledu ar y BBC.

(Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.6)

Rhaid iddo hefyd reoleiddio Gwasanaethau Rhaglenni Ar Alw Cyhoeddus y BBC yn y DU ('BBC ODPS') yn unol â'r gofynion hyn, i'r graddau y mae Ofcom yn penderfynu eu bod yn berthnasol. Mae'r gofynion hyn wedi'u nodi yng Nghod Darlledu Ofcom.

Bydd Ofcom hefyd yn ystyried cwynion yn erbyn deunydd ar-lein y BBC os yw'r achwynydd yn anfodlon ar ymateb y BBC. Bydd Ofcom yn datgan ei farn ynghylch a yw'r cynnwys perthnasol yn bodloni'r Canllawiau Golygyddol hyn, a gall fynnu bod y BBC yn ailystyried y mater. Fodd bynnag, nid oes gan Ofcom bwerau gorfodi mwy na hyn a'r BBC fydd yn gwneud y penderfyniad terfynol⁶.

Nid yw Ofcom yn rheoleiddio safonau ar gyfer Gwasanaeth y Byd y BBC. Nid yw gwasanaethau darlledu masnachol y BBC, a ddarperir gan gwmnïau'r BBC, yn Wasanaethau Cyhoeddus yn y DU ond bydd safonau eu cynnwys yn cael eu rheoleiddio gan Ofcom lle maent yn cael eu dosbarthu o dan drwyddedau Ofcom.

Lle mae Ofcom yn canfod achos o dorri ei God Darlledu, gall fynnu bod y BBC yn darlledu datganiad o'i ganfyddiadau. Os bydd Ofcom o'r farn bod ei god wedi'i dorri 'yn ddifrifol, yn

⁴ Erthygl 5 Cenhadaeth y BBC, Darlledu: Siarter Frenhinol ar gyfer Parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016.

⁵ Erthygl 46 Prif Swyddogaethau Ofcom, Darlledu: Siarter Frenhinol ar gyfer Parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig 2016.

⁶ Nid yw hyn yn berthnasol i rai categorïau o gynnwys y BBC, yn cynnwys deunydd ar lwyfannau trydydd parti, cyfryngau cymdeithasol a gwybodaeth gorfforaethol y BBC.

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC

fwriadol, yn fynych neu'n ddifeddlw', gall osod sancsiynau sy'n amrywio o ofyniad i ddarlledu cywiriad neu ddatganiad o ganfyddiad i ddirwy o ddim mwy na £250,000.

Mae holl wasanaethau'r BBC yn cael eu rheoleiddio gan y Canllawiau Golygyddol hyn.

1.5 ATEBOLRWYDD

Mae'r Siarter yn mynegi ein dyletswydd i fod yn dryloyw ac yn atebol. Rhaid i ni gyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon a fydd yn cynnwys gwybodaeth ynghylch y modd y mae safonau golygyddol uchel wedi'u gosod, eu hadolygu a'u bodloni. Rhaid iddo gynnwys gwybodaeth hefyd am y modd yr ydym wedi gwasanaethu gwledydd a rhanbarthau'r DU ac a wnaed newidiadau sylweddol i unrhyw un o'n Gwasanaethau Cyhoeddus. Rhaid i ni hefyd adrodd ar y ffordd rydym wedi ymdrin â chwynion a beth rydym wedi'i ddysgu o ganlyniad iddynt.

1.6 CWYNIION

Rydym yn barod i gydnabod camgymeriadau pan fyddant wedi'u gwneud ac rydym am ddysgu gwersi o ganlyniad iddynt. Mae'n ofynnol i ni bennu a chyhoeddi gweithdrefnau ar gyfer trafod a datrys cwynion. Mae Trefn Gwyno'r BBC ⁷ yn nodi o fewn pa gyfnodau y bydd cwynion yn cael eu hateb fel arfer a rhaid iddi ystyried rhwymedigaethau ein Gwasanaethau Cyhoeddus a hefyd ein gweithrediadau masnachol.

Y BBC ⁸ sy'n ymdrin â chwynion am y mwyafrif o gynnwys y BBC yn y lle cyntaf, fel y mae'r Weithdrefn Gwyno'n nodi⁹. Trafodir y cwynion gan y tîm Gwasanaethau Cynulleidfaoedd yn gyntaf ond, os bydd achwynwyr yn anfodlon ar yr ymateb i'w cwyn, gallant ofyn i Uned Gŵynion Gweithrediaeth y BBC ymchwilio iddi.

Mae Uned Gŵynion y Weithrediaeth yn delio â chwynion difrifol am achosion posibl o dorri safonau golygyddol y BBC mewn cysylltiad â rhaglenni neu eitemau cynnwys penodol. Bydd yn delio â chwynion am unrhyw un o wasanaethau neu gynhyrchion y BBC lle mae cyfrifoldeb golygyddol gan y BBC. Mae hyn yn cynnwys gwasanaethau rhyngwladol, cyhoeddus a masnachol a chylchgronau brand y BBC.

Mae penderfyniadau gan Uned Gŵynion y Weithrediaeth yn cael eu hadolygu gan y Cyfarwyddwr Cyffredinol, fel prif olygydd y BBC.

Pan fydd Uned Gŵynion y Weithrediaeth yn canfod achos difrifol o dorri safonau golygyddol sydd yn y Canllawiau hyn, bydd ei chanfyddiad yn cael ei gyhoeddi fel arfer ar wefan gwynion y BBC. Hefyd gall roi cyfarwyddyd i'r BBC ddarlledu ymddiheuriad neu gywiriad.

⁷ Fframwaith a Gweithdrefnau Cwyno'r BBC Hydref 2017.

⁸ Gall unigolion gyflwyno cwynion parti cyntaf sy'n ymwneud â thegwch a phreifatrwydd yn uniongyrchol i Ofcom.

⁹ Fframwaith a Gweithdrefnau Cwyno'r BBC Hydref 2017.

ADRAN 1: SAFONAU GOLYGYDDOL Y BBC

Os bydd achwynwyr yn anfodlon ar ganfyddiad Uned Gŵynion y Weithrediaeth, a bod y gŵyn yn ymwneud â chynnwys y BBC sy'n cael ei reoleiddio gan Ofcom, gall yr achwynydd gyfeirio'r mater i sylw Ofcom, wedi i'r BBC orffen ystyried y gŵyn. Bydd Ofcom yn dyfarnu ynghylch a yw Cod Darlledu Ofcom wedi'i dorri.

Os yw'r gŵyn yn ymwneud â deunydd ar-lein, bydd Ofcom yn ei hystyried ac yn datgan barn ynghylch a yw'r deunydd yn torri'r Canllawiau Golygyddol hyn a gall ofyn i'r BBC ailystyried y mater; fodd bynnag, nid oes pwerau gorfodi pellach gan Ofcom.

Nid yw cwynion am gynnwys Gwasanaeth y Byd a'n cynnwys ar y cyfryngau cymdeithasol yn rhan o gylch gorchwyl Ofcom. Caiff y rhain eu hystyried fel rhan o broses gwyno'r BBC, yn unol â'r Drefn Gwyno.

1.7 HYGyrCHEDD

Mae'r BBC wedi ymrwymo i fod yn gynhwysol a hygyrch i'n holl gynulleidfaoedd. Mae'n ofynnol o dan y gyfraith ein bod yn gwneud 'addasiadau rhesymol' i'n cynnwys i sicrhau bod pobl ag anableddau yn gallu defnyddio ein hallbwn.

Mae'r BBC yn darparu gwasanaethau is-deitlo, disgrifio clywedol ac iaith arwyddion, ond bydd yr hyn sy'n cael ei ystyried yn 'rhesymol' yn datblygu law yn llaw â thechnoleg¹⁰.

Mae Ofcom hefyd yn pennu gofynion gorfodol ar gyfer pob darlledwr¹¹.

Bydd penderfyniadau a wneir drwy gydol y broses gynhyrchu yn cael effaith o ran a fydd allbwn yn hygyrch i bobl sydd â nam ar y golwg (yn cynnwys dallineb i liwiau), nam ar y clyw neu nam iaith (adnabod llais). Rhaid i gynhyrchwyr ystyried y gofyniad bod ein cynnwys, i'r graddau y mae hynny'n rhesymol ymarferol, i fod yn hygyrch i'r cynulleidfaoedd hynny.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cynulleidfaoedd sydd â Nam ar y Golwg; a Chynulleidfaoedd sydd â Nam ar y Clyw)

¹⁰ Polisiau'r BBC: Is-deitlau ar y Teledu a disgrifio Clywedol ar y Teledu. Mae'r rhain ar gael ar Gateway at ddefnydd staff y BBC neu drwy olygyddion comisiynu yng nghyswllt cynhyrchwyr annibynnol.

¹¹ Cod Ofcom ar gyfer Gwasanaethau Mynediad at Deledu.